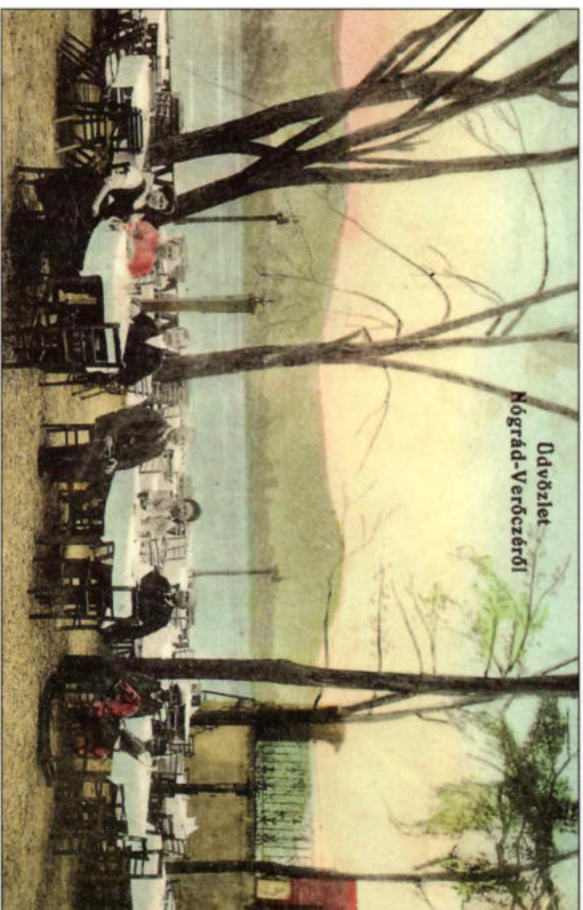
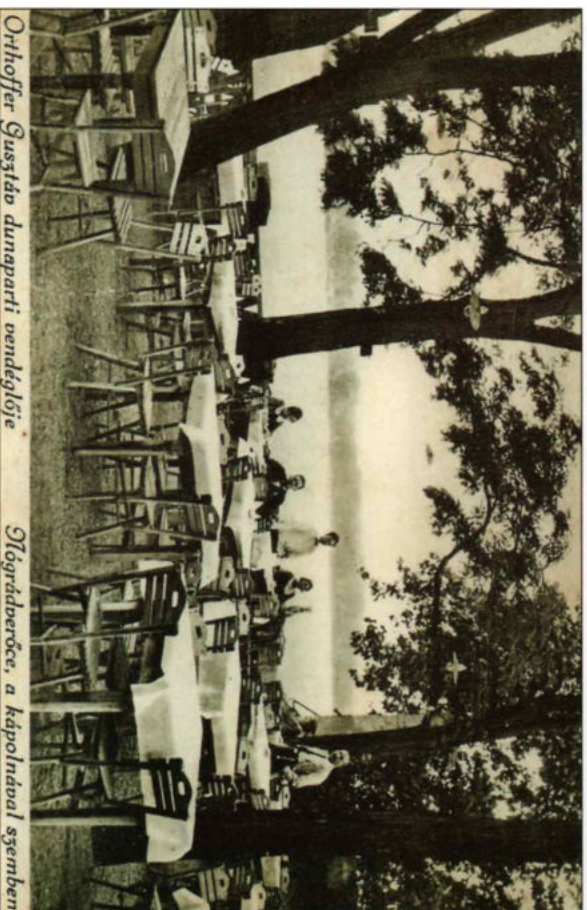

Vereőce a századfordulón

Vendéglátás Verőcén – dunai panorámaival

Az 1848–49-es forradalom és szabadságharc alatt a lakosság honvédekert és ellátmányt adott. Nem felejteti el a falu a kor hőseit. Nagysándor József honvéd tábornoknak – akinek csapatai a Görgey-hadtest részeként 1849. július 17-én a váci csatában visszaverték Zaussz orosz tábornok seregét – emlékhelyt állított. Csuthy Zsigmond református lelkész előtt tisztelgve – aki Kisvácon mondott beszédért halálra ítélték – emléktáblát helyeztek el a református templom kertjében.

A 19. század közepétől fellendülés kezdődött. Magyarország első vasútvonalához Vereőce már 1848-ban kapcsolódott, 1850-ben vasútállomása épült, és indult a balassagyarmati vonal. Ez kedvezően hatott az ipari létesítmények, a bányaművelés, a mezőgazdaság fejlődésére. Sajnos a század utolsó évtizedeiben a filoxéra elpusztította a szőlőt, a fő megélhetési forrást. A vasút fejlesztése – több falu bekapcsolása – Vácnak kedvezett, Vereőce piaci helyzete romlott.

A 19–20. század fordulójára jelentős változást hozott Vereőce életében. A falut „felfedezték” a nyaralni vágyók. Kialakultak a fürdőzési szokások, és igéyményé vált a nyaralás. Budapest közelsége, a jó közlekedés, a Duna-part, a kirándulási lehetőségek ideálisak voltak. Polgárok, tisztviselők, értelmiségiek, művészek jöttek családosul. Gyakran egész nyárra bérlettek a „tiszaszobát” – ez munkát, jövődelmet jelentett a helybélieknek.

Hírességek is érkeztek. A „fővárost építő szellemi elit”, Ybl Miklós építész (munkatársaival), Giergl Kálmán építész, Edvi Illés Aladár festő, Endrődi Sebő entomológus, Huszár Károly (Puffi) színész, Mészáros Róbert zeneszerző, és sok ismert személy pihent, lakott a faluban.

A Duna-part nevezetes kőfala és a villák építése ekkor kezdődött. A Duna-sor kisvárosi jellegű lett, a helyiek „Mágnás-sor”-nak nevezték. 1911-ben a strand, 1913-ban az első, 1930-ban a második hajóállomás is megépült, igény volt rá.

1933-ban Vereőcét hivatalosan üdülőként nyitvántartották. Értelmek, parázlok, kiadó szobák várták a nyaralókat. A falu, a Duna-part rendezett és tiszta volt.

Üdülőként Szépfő Egyet működött, rendelkezett biztosiórtakk, hogy a repülés megfeleljen az odaitélt címmek.

Eleven volt a társasági élet. Híresek voltak a Laczuska vendéglőben rendezett Anna-bálok, a Színjátszó kör előadásai, melyekbe bevonták a nyaralókat. Jelen lakója volt a falunak Kodolányi János író (1923–1926), négy regénye született itt, a Vereőcéről szóló Kékhegy későbbi keletű. Az 1930-as években Mollinary Gizella, a hányatott sorsú író is élt itt, lírai hangulatú verseiben téma a falu és környéke.